

MIRKO RAGUŽ

DJEČJI VRTIĆ U SENJU

Mirko Raguž
Ivana Lenkovića 24
HR 53270 Senj

UDK: 373.24(497.5 Senj)(067.5)
Ur.: 2006-12-08

Predškolske ustanove, pored svoga socijalnoga karaktera, imaju i svoj pedagoški aspekt na odgoj i obrazovanje; uvode djecu u osnovne pojmove svih znanstvenih područja; na prilagodljiv način ih pripremaju za školu, buduće obrazovanje. Vrtići koji djeluju u sastavu osnovne škole, a to je jedno vrijeme bilo vrlo popularno, vrlo dobro znaju primijeniti i njihova iskustva koristiti u svakodnevnoj praksi, posebice u rukovođenju i upravljanju. U zajedništvu planiraju, programiraju i zajednički snose rizik odgovornosti za sve uspjehe ili eventualne neuspjehe u radu. Tako je i senjski Vrtić jedno vrijeme bio organizacijski pa i dijelom kadrovski povezan s osnovnom školom. Kasnijim odredbenim odlukama odvojeno djeluje, ali potrebe za zajedništvom nisu nikada prestajale. O njegovu radu, djelovanju i uspjesima od njegova osnivanja pa sve do danas bit će govora u ovome članku.

Ključne riječi: predškolske ustanove, dječji vrtić, Senj

Iako je danas razvijena dosta jaka mreža predškolskih ustanova u cijeloj Republici Hrvatskoj, sa sigurnošću se može reći da s uključenjem cjelokupne predškolske dječje populacije u organizirane oblike odgoja i obrazovanja mnogi nisu još zadovoljni. Dječji vrtići obavljaju u skladu s pedagoškim normama predviđene ciljeve i zadaće i znatno pridonose boljoj provedbi socijalne i ekonomske zaštite suvremene obitelji. I danas mnoga područja, posebice ruralna, nisu obuhvaćena predškolskim odgojem i obrazovanjem pa se u tom pravcu u budućnosti očekuju ujednačenije mjere u pružanju podjednakih uvjeta psihofizičkog i socijalnog razvoja svakoga djeteta prije polaska u školu.

Od kada ta potreba za predškolskim ustanovama u nas? Ako malo bolje zavirimo u povijesne dokumente, zamijetit ćemo da sredinom devetnaestoga stoljeća, s jačanjem svijesti o potrebi širenja i otvaranja pučkih škola u nas te uređenje samih odnosa u njima, s donošenjem određenih školskih uredba i propisa, nalazimo i određene naputke o načinu uvođenja predškolske djece u organizirane oblike odgoja i obrazovanja. Pri izradi prijedloga Osnova temeljnih pravila javnog obučavanja za Hrvatsku i Slavoniju još godine 1847. u dijelu ustroja i uspostave nižih pučkih škola, u članku 14. u točki 5. stoji da "tako zvane učione za nejaku dečicu (Kleinkinderschule) neka se čim više moguće u život uvedu." Odmah nakon toga u točki 6. istoga članka stoji ovo: "Kao što se god u tih učionah za nejaku dečicu temelj postavlja, te deca se za strogo pučke učione pripravlja, isto se tako ima po dovršenih pučkih učionah obučavanje ovo u shodno uređenih nedjeljnih učionah nastaviti".¹

S donošenjem prvih hrvatskih školskih zakona (1875. i 1888.) jasnije se naziru ciljevi i zadaće predškolskih ustanova, koje su se onodobno nazivale zabavišta i čuvališta nejake djece prije polaska u pučku školu. U Naredbi kraljevsko-zemaljske vlade, Odjela za bogoštovlje i nastavu od 19. prosinca 1878. izrijekom stoji u članku 2. "da kućno odgajanje djece potpomaže i nadopunjuje te da ju pripravlja za školsku obuku primjerenim razvijanjem sila tjelesnih i duševnih".² U spomenuta zabavišta su se primala djeca s navršene tri godine života, a djelovala su samostalno ili pripojena s pučkom školom.

Na relaciji škola – vrtić postoji njihovo administrativno-organizacijsko i pedagoško-organizacijsko zajedništvo (pedagoško rukovođenje, stručno-razvojne službe, odgojno-obrazovna tehnologija i dr.). Tako se administrativni aparat svodi na realne granice, odnosno, međusobnim povezivanjem omogućena je racionalizacija i ušteda. Brojni su pedagoški razlozi za vezivanjem predškolskih ustanova s osnovnim školama, i to je u suvremenom svijetu uobičajena pojava.

Dječji vrtić u Senju

Prije nego je otvoren Dječji vrtić u Senju postojali su šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća u organizaciji Društva "Naša djeca" organizirani oblici okupljanja djece prije polaska u školu, ali i one djece koja su navršila treću godinu života. Zbog pojačanog interesa zaposlenih roditelja te male skupine djece sa svojim odgajateljicama najviše su ovisile od materijalnih mogućnosti grada ili općine, ali i od samih zaposlenika ili aktivista spomenutoga Društva.

¹ A. CUVAJ, 353.

² A. CUVAJ, 1888, 457.

Sl. 1. Zgrada Dječjeg vrtića *Travica* u Senju (foto: Arhiv GMS)

Radovi na izgradnji zgrade Dječjeg vrtića u Senju počeli su 7. kolovoza 1973. Izgrađene su dvije prostorije s kuhinjom za 1.431.134 dinara. Zapravo, ova gradnja je obavljena u sastavu gradnje zgrade Osnovne škole S. S. Kranjčevića. Kada je vrtić otvoren (1. ožujka godine 1975.), počeo je raditi u sastavu te škole. Obavljene su temeljite pripreme (i organizacijske i pedagoške), jer su roditelji s velikim nepovjerenjem gledali na ovu ustanovu. Te prve godine njegova rada upisano je samo 13 polaznika a prva odgajateljica je bila Ana Tomljanović. S obzirom na sumnjičavost roditelja u ovu instituciju, u početku bilo je dosta teškoća. Roditelji su se postupno upoznavali s načinom rada, ostajali i promatrali svoju djecu u Vrtiću, a nakon izvjesnog vremena stekli i povjerenje i zadaće koje su se ostvarivale. Iduće godine upisano je još 15 polaznika, a zaposlena je i još jedna odgojiteljica (Jadranka Janjatović). Polaznici su primani od navršene treće godine života pa sve do polaska u školu. To su bile mješovite grupe. Postupno se broj polaznika povećava, a s njima i

broj djelatnika u Vrtiću. Prvobitni prostori postaju premaleni, jer je roditeljskih zahtjeva sve više, pa mjerodavni gradski čimbenici rade na pronalaženju novih prostornih mogućnosti. Tako se, zahvaljujući mjesnom samodoprinosu, u studenome godine 1981. otvara nova zgrada Dječjeg vrtića na Travici (kapaciteta 120 polaznika). Te godine upisano je 96 polaznika, i to u jaslice 32 i u Vrtić 64 polaznika. Radile su dvije skupine jasličke dobi (mlađa i starija) i tri skupine vrtićke dobi (mlađa, srednja i starija). I broj zaposlenih osoba je veći upravo te godine kada se Vrtić preselio u nove prostore. U jaslicama su radili: Ljerka Butković, Milijana Špalj, Ankica Rončević i Gordana Samaržija. U Vrtiću: Dubravka Miškulin, Verica Lopac, Marija Špalj, Sonja Skorup i voditeljica Vrtića Ana Tomljanović. Ovakva ustanova ne može uspješno funkcionirati bez pomoćnog osoblja pa su u to vrijeme radili kao pomoćni djelatnici: kuharice Zdravka Prpić i Eleonora Prpić, Jela Šolić zaposlena je u praonici, a kao čistačice radile su Kata Nekić i Mira Butorac, dok je domarske poslove obavljao Grga Prpić. Dakako, s vremenom se i ove osobe mijenjaju, ovisno o mnogim drugim razlozima.

Da je ova ustanova s vremenom postala poznata i prepoznatljiva po svojim rezultatima, govori i podatak da je Vrtić nakon dvanaest godina dobio i Općinsko priznanje za svoj rad, za primjeren odgojno-obrazovni rad u svim elementima svoga djelovanja. U povodu tog priznanja tada je voditeljica Vrtića Ana Tomljanović rekla: "U početku je bilo mnogo problema. Sumnjičavo se gledalo na naš rad, na svaki naš pokret i pedagoško djelovanje. S obzirom da predškolske ustanove nije bilo ranije u ovoj sredini, roditelji nisu shvaćali niti razumjeli njegovu pravu namjenu. Ti su prvi dani za odgajatelje bili vrlo teški. Nikad nismo znali kako će roditelj reagirati na postupke odgajatelja prema djeci. Ipak, zahvaljujući pravilnom radu, za kratko smo vrijeme zadobili povjerenje roditelja, i onda je sve lakše teklo. Isto tako smo u početku mislili da će prostorni uvjeti zadovoljavati idućih nekoliko godina. Ali smo se prevarili. Interes roditelja je neočekivano porastao, pa je prostorni kapacitet od 50 polaznika postao premalen. Stoga smo pristupili izgradnji novog Vrtića kapaciteta 120 polaznika. Takve su nam mogućnosti bile. Danas se opet osjeća potreba za još većim prostorima." Voditeljica ističe prednosti rada u sastavu Osnovne škole S. S. Kranjčevića u Senju, pa kaže da se isključivo bave pedagoškim radom, dok se administrativni poslovi vode u Školi. Isto tako zajednički rješavaju kadrovsku i financijsku problematiku. "S pedagoškog aspekta", nastavlja voditeljica, "ovakva organizacija ima još veće prednosti, jer djecu pratimo od početka pa saznanja i iskustva lakše prenosimo jedni drugima. Roditelje sustavnije obrazujemo i upoznajemo s pedagoškim zahtjevima." To su samo neka od razmišljanja tadašnje voditeljice Vrtića Ane Tomljanović.

Sl. 2. Nastup djece iz Dječjeg vrtića *Travica* u Senju u Gradskom muzeju Senj (foto: Arhiv GMS)

U sastavu Osnovne škole Vrtić je radio sve do 26. studenoga 1997. godine. Od tada ova ustanova radi samostalno, a njezin osnivač postaje Grad Senj koji se o svemu skrbi.

Kada je dugogodišnja voditeljica Vrtića Ana Tomljanović otišla u mirovinu godine 1999. na njezino mjesto zakratko dolazi Anita Orlić. U listopadu 2000. godine za ravnateljicu Vrtića je Upravni odbor te ustanove jednoglasno izabrao odgajateljicu Dubravku Glavaš, a Anita Orlić prelazi na mjesto pedagoga Vrtića. Još prije izbora Dubravke Glavaš na mjesto ravnateljice ubrzano se radilo na proširenju radnog prostora u Vrtiću. Tako se 24. travnja 2000. godine za Dan Grada Senja otvorio prošireni dio Vrtića za 110 četvornih metara. Time su stvoreni još kvalitetniji prostorni i radni uvjeti predškolskog odgoja i obrazovanja senjske djece. Sadašnji je kapacitet Vrtića 140 polaznika i do sada je rijetko bilo čekanje na mjesto u njemu. Ni u opremi ova ustanova nije oskudijevala. Katkada su nedostajali pojedini pedagoški rekviziti, ali se to tijekom rada i djelovanja uvijek osiguravalo unatoč stalnoj i neprekidnoj besparici u ovoj sredini u odnosu prema odgoju i obrazovanju.

U minulih tridesetak godina kroz Dječji vrtić prošlo je predškolski odgoj oko 1500 polaznika, a uspjeh iz godine u godinu biva sve bolji zahvaljujući kvalitetnoj brizi društvene zajednice, roditelja i samih odgajatelja. Brojnim donacijama i uplatama samih roditelja osiguravaju se kvalitetni socio-ekonomski i zdravstveni kriteriji do kojih ova ustanova i te kako drži. Nakon trideset godina rada današnja ravnateljica Dubravka Glavaš kaže da upisi djece nisu problem a sa šestosatnim i desetosatnim dnevnim programom te aktivnosti za djecu u vidu jezičnih, glazbenih i likovnih radionica, kao i već tradicionalne "male škole" za buduće prvašice uspješno i na zadovoljstvo roditelja i njihove djece postižu zapažene rezultate. Sada radi šest odgojnih skupina; dvije u jasličkoj i četiri u vrtićkoj dobi. O njima se brine 19 zaposlenika, od čega je 10 odgajatelja te jedna medicinska sestra i pedagoginja.

Brojno stanje polaznika (1975.- 2005.)

godina	broj polaznika	godina	broj polaznika
1975./76.	13	1996./97.	126
1976./77.	15	1997./98.	130
1977./78.	51	1998./99.	136
1978./79.	51	1999./2000.	134
1979./80.	51	2000./2001.	107
1980./81.	56	2001./2002.	117
1981./82.	96	2002./2003.	109
1982./83.	111	2003./2004.	118
1983./84.	109	2004./2005.	118
1984./85.	123		
1985./86.	141		
1986./87.	141		
1987./88.	138		
1988./89.	137		
1989./90.	140		
1990./91.	113		
1991./92.	95		
1992./93.	98		
1993./94.	108		
1994./95.	118		
1995./96.	105		

Odgajateljice koje su radile u Dječjem vrtiću Senj od 1975. do 2005.

ime i prezime	od	do
ANA TOMLJANOVIĆ	1975.	1999.
GORDANA TOMLJANOVIĆ	1975.	1978.
MARIJA ŠPALJ	1978.	
JADRANKA JANJATOVIĆ	1978.	1980.
DUBRAVKA MIŠKULIN	1979.	
VERICA LOPAC	1981.	1986.
SONJA SKORUP	1981.	1983.
GORDANA SAMARŽIJA	1981.	1982.
ANKA RONČEVIĆ	1981.	1989.
ŽELJKA UGRIN	1984.	1985.
MARTINA MIŠKULIN	1981.	
LJERKA BUTKOVIĆ	1981.	2003.
MILIJANA PRPIĆ	1981.	
VERA PRPIĆ	1982.	1983.
RUŽA ŠIMUNIĆ	1983. (s prekidima)	
MARIJA ĐEKANOVIĆ	1983. (s prekidima)	
KARMELA BRNELIĆ	1984.	1985.
GORDANA MILAKOVIĆ	1984.	1985.
DUBRAVKA MILINOVIĆ	1994. (s prekidima)	1997.
BRANKA TOMLJANOVIĆ	1985.	
MARIJA LONČARIĆ	1985.	1986.
SENKA PRPIĆ	1986. (s prekidima)	
SUZANA TOMLJANOVIĆ	1987.	1987.
DIJANA NEKIĆ	1990.	1991.
VLATKA STANIŠIĆ	1987. (s prekidima)	1988.
ANITA ORLIĆ	1998.	
SANDRA TOMLJANOVIĆ	1998.	
TOMISLAVA PAPIĆ-MIŠKULIN	2000.	
DALIBORKA VUKELIĆ	2003.	

Izvori i literatura

Anton CUVAJ, *Grada za povijest školstva*, III, Zagreb.

Anton CUVAJ, *Školski zakon*, Zagreb, 1888.

Mirko RAGUŽ, Zašto ne težiti i za vertikalnom integracijom vrtića s osnovnom školom, *Život i škola*, 3, Osijek, 1984, 301-303.

LJETOPIS DJEČJEG VRTIĆA U SENJU

DER KINDERGARTEN IN SENJ

Zusammenfassung

Die Vorschuleinrichtungen haben neben ihrem sozialen Charakter auch ihren pädagogischen Aspekt, was die Erziehung und Bildung betrifft; sie führen die Kinder in die Grundbegriffe aller wissenschaftlichen Gebiete ein; auf eine anpassungsfähige Art und Weise bereiten sie sie auf die Schule, die zukünftige Bildung, vor. Die Kindergärten, die in der Zusammensetzung der Grundschule wirken und dies war eine Zeit lang sehr populär, wissen sie sehr gut anzuwenden und ihre Erfahrungen in der tagtäglichen Praxis zu nutzen, besonders in der Leitung und Verwaltung. Zusammen planen und programmieren sie und tragen gemeinsam das Risiko der Verantwortung für alle Erfolge und eventuelle Misserfolge bei der Arbeit. So war auch eine Zeit lang der Kindergarten in Senj organisationsfähig und zum Teil auch mit den Leitungskräften verbunden mit der Grundschule. Spätere Abteilungsentscheidungen haben verschieden gewirkt, aber die Notwendigkeiten nach Gemeinsamkeiten haben nie aufgehört. Von seiner Arbeit, seinem Wirken und seinen Erfolgen wird in diesem Artikel die Rede sein, von seiner Gründung bis heute.

Schlusswörter: Vorschuleinrichtungen, Kindergarten, Senj

CHILDREN'S NURSERY IN SENJ

Summary

Pre-school institutions, besides their social character, have their educational aspect regarding teaching; introducing the children to basic knowledge of all scientific areas; in an adaptable way they prepare them for school education and further learning. Nurseries which work within elementary schools, (this was very popular at one period), they know very well how to apply their experiences in daily practice, especially in management. They together plan and programme as well as take risks and responsibilities for all successes and eventual failures in their work. In the same way, the Senj nursery was related to the elementary school in an organisational and employment sense, in one period. Later, the nursery started to work separately but the need to work together never stopped. This paper describes the work and success of the Senj nursery from its establishment up to date.

Key words: pre-school institutions, children's nursery, Senj.